

Ierosināta ieta par prasībām attiecībā uz valsts valodas prasmēm

2012. gada 13. decembrī Satversmes tiesas 2. kolēģija ierosināja lietu „Par Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu Nr. 733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” 1. pielikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 101. pantam, kā arī Valsts valodas likuma 6. panta pirmajai daļai un Ministru kabineta iekārtas likuma 31. pantam”.

Apstrīdētā norma

Apstrīdētā norma noteic prasības attiecībā uz valsts valodas zināšanu līmeni, paredzot, ka pašvaldības domes deputāta latviešu valodas zināšanām jābūt C līmeņa 1. pakāpē.

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 91. pants: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”

Satversmes 101. pants: “Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.”

Valsts valodas likuma 6. panta pirmā daļa: “Valsts un pašvaldību iestāžu, tiesu un tiesu sistēmai piederīgo iestāžu, valsts un pašvaldību uzņēmumu, kā arī to uzņēmējdarbību darbiniekiem, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldībai, jāprot un jālieto valsts valoda tādā apjomā, kāds nepieciešams viņu profesionālo un amata pienākumu veikšanai.”

Ministru kabineta iekārtas likuma 31. pants noteic gadījumus, kas Ministru kabinets var izdot ārējus normatīvos aktus (noteikumus), proti, ja likums Ministru kabinetu tam īpaši pilnvarojis, vai lai apstiprinātu starptautisko līgumu vai tā projektu, denonsētu starptautisko līgumu vai apturētu tā darbību, vai ja tas nepieciešams Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanai un ja attiecīgais jautājums ar likumu nav noregulēts.

Lietas fakti

Konstitucionālās sūdzības iesniedzēji Natalja Čehova un Valērijs Kravcovs norāda, ka apstrīdētā norma stājās spēkā trīs mēnešu laikā pēc pašvaldību vēlēšanām un tā izvirzot prasības, kādas neesot bijušas izvirzītas deputātu kandidātiem. Šīs prasības, piemēram, neattiecoties uz tiem, kas ir pabeiguši mācību iestādes ar latviešu mācībvalodu. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpjot vienlīdzības principu un ierobežojot Satversmes 101. pantā noteiktās tiesības.

Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka Ministru kabinets izdevis apstrīdēto normu bez likumdevēja pilnvarojuma. Apstrīdētā norma neatbilstot arī Valsts valodas likumam, kas paredzot prasības pašvaldību domju darbiniekiem, bet ne deputātiem.

Tiesas procedūra

Satversmes tiesa ir aicinājusi Saeimu līdz 2013. gada 13. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir 2013. gada 13. maijs.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līga Pauliņa

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Liga.Paulina@satv.tiesa.gov.lv, 67830748, 26571082